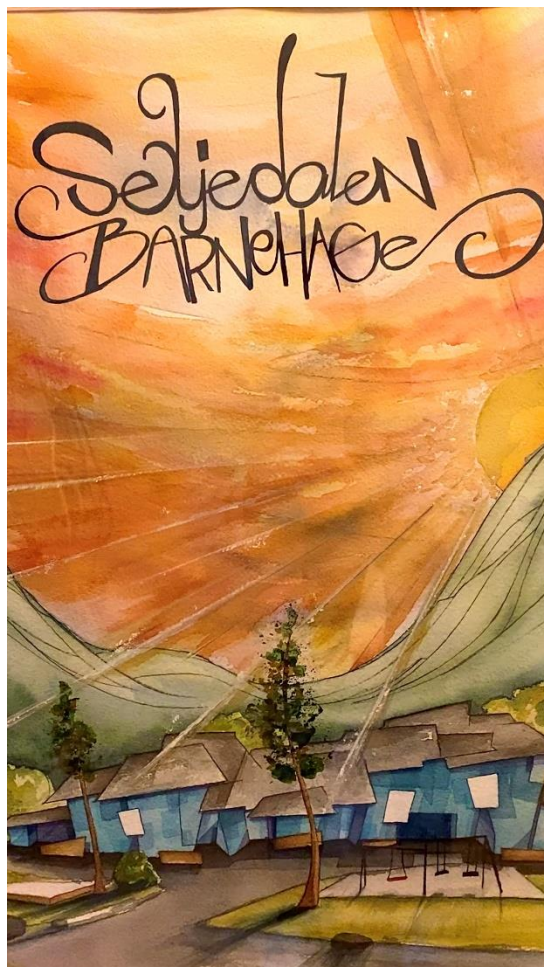

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2023 – 2024

Seljedalen barnehage

Forord

Barnehagene i Bergen kommune utarbeider sine årsplaner i samsvar med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2021 (23)

«Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode.

Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

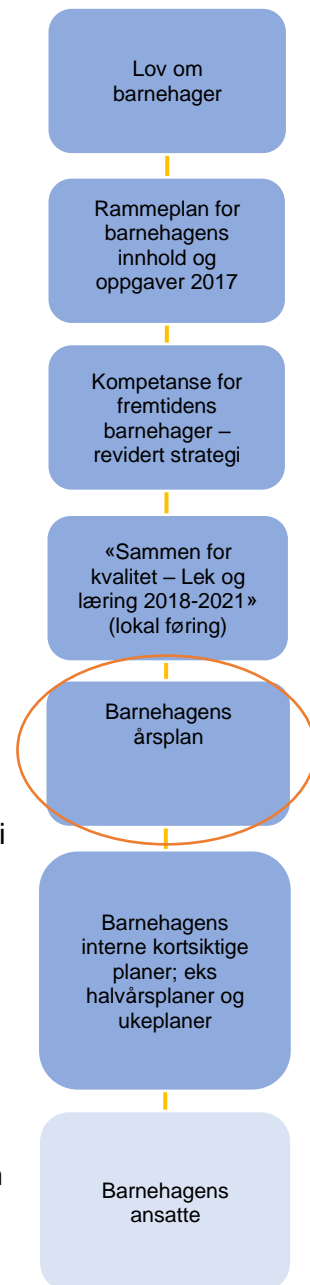
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	6
1.2 Metodevalg	7
1.3 Kjerneverdier	7
1.3.1 Ser barnet	7
1.3.2 Varme	7
1.3.3 Inkluderende	8
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	9
– medvirkende barn i lek og læring	9
2.1 Tilknytning	9
2.2 Lek	11
2.3 Læring	12
2.4 Barns medvirkning	12
2.5 Vennskap og felleskap	13
2.6 Mangfold	14
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	15
3.1.1 Fellestema	15
3.2 Fagområder	15
3.2.1 Språk som basiskompetanse	17
3.2.2 Matematisk kompetanse	17
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	19
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	19
4.1.1 ICDP	19
4.1.2 Mat og helse	19
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	19
4.2.1 Dokumentasjon	19
4.2.2 Vurdering	20
4.2.3 Oppfølging	20
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	20

I.	Barnesyn og lærings syn	21
II.	Pedagogisk relasjonskompetanse	21
III.	Danning gjennom omsorg, lek og læring	22
IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	23
V.	Overganger	25
	a. Tilvenning i barnehagen	25
	b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen	25
	c. Samarbeid og sammenheng med skolen	25
VI.	Foreldre medvirkning	26
VII.	Bærekraftig utvikling	26
VIII.	Psykososialt barnehagemiljø	28
IX.	Barns seksuelle helse	28

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang

- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

1.1 Struktur og organisering

Seljedalen barnehage er en fireavdelingsbarnehage hvorav det i år er to småbarnsavdelinger og to storbarnsavdelinger. Barnehageåret 2023-2024 vil det gå ca. 58 barn i barnehagen. Personalet består i år av 20 ansatte som er tilknyttet barnehagen i ulike stillingsstørrelser og med ulike arbeidsoppgaver.

Avdeling Vinter: (Småbarnsavdeling) tlf.: 5303 4854/ 409 22 851

Avdeling Høst: (Storavdeling) tlf.: 5303 4853/ 409 22 850

Avdeling Sommer: (Småbarnsavdeling) tlf.: 5303 4852/ 409 22 849

Avdeling Vår: (Storavdeling) tlf.: 5303 4851/ 409 22 848

Førskoleklubb

Førskolegruppen skal gjennom kjekke aktiviteter få med seg kunnskaper og ferdigheter som gir barna et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Barnehagen skal gjennom ulike aktiviteter og opplevelser bidra til at barna møter skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.

Lærebedrift og praksisbarnehage

Seljedalen barnehage er godkjent lærebedrift og tar årlig inn lærlinger i barnehagen. Vi opplever lærlinger som positivt for barnehagens kompetanseutvikling og som en viktig ressurs i barnehagehverdagen vår.

I tillegg er vi praksisbarnehage og samarbeider med både Universitetet i Bergen og Høyskolen på Vestlandet. Dette betyr at det vil i løpet av året komme studenter som skal ha praksis her i barnehagen, praksistiden er en lærerik tid både for oss som barnehage og for studentene.

1.2 Metodevalg

Seljedalen barnehage bruker programmet ICDP (International Child Development Program), som handler om å fremme barns psykososiale utvikling. Målsettingen med programmet er å understøtte omsorgskompetanse hos barnets omsorgspersoner. Dere kan lese mer om ICDP om dere ønsker, på ICDP Norge. Vi har også lang tradisjon i å bruke samspillsmetoden Dialog. Målet med denne samspillsmetoden er å styrke barnets sosiale kompetanse.

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

- Ser barnet
- Varme
- Inkluderende

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

- Tar imot barna på en god måte
- Ser hvert enkelt barn
- Viser interesse for det barna er opptatt av
- Er oppmerksomme på hvert enkelt barns uttrykk, både i form av handling og ord

1.3.2 Varme

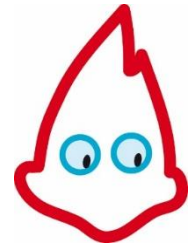
«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

- Tar barna på alvor
- Skaper god og trygg tilknytning til alle barna
- Viser gjennom handling og ord at vi bryr oss om hvert enkelt barn
- Bekrefter barnas følelser
- Skaper trivsel og trygghet for barna

1.3.3 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

- Legger til rette for og er ansvarlige for et trygt og godt samspill
- Legger til rette for og skaper rom for gode vennskap
- Skaper rom for gode samtaler
- Har en empatisk væremåte der grunnverdien er likeverd
- Legger til rette for latter og lek
- Har fokus på at alle er viktige for gruppen

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

Livsmestring er et stort og sammensatt begrep som det kan være vanskelig å helt få tak på. WHO bruker begrepet «life-skill» og deler da livsmestringskompetanse inn i tre hovedkategorier.

- 1) Kognitive ferdigheter: Dette er eksempelvis det å kunne uttrykke følelser, lytte til andre, anerkjenne, kunne forhandle, løse konflikter, sette egne grenser og ha empati.
- 2) Personlige ferdigheter: Her kommer evnen til å ta egne valg, være løsningsorientert, ha kunnskap om konsekvenser og være bevisst på verdier og normer.
- 3) Mellommenneskelige ferdigheter: her bygges selvtillit, kunne håndtere og mestre ulike følelser, stresshåndtering og evne til å tilpasse seg endringer.

Barnehagen skal gi barna erfaringer med å mestre og vi har derfor et særlig ansvar for å finne balansen mellom utfordring og mestring.

2.1 Tilknytning

Tilknytningsrelasjonene tidlig i livet er på en måte barnets grunnopplæring i: «Hvem er jeg, hvilken verdi har jeg, og hvordan kan jeg være sammen med andre?»

Kilde: Torsteinson, Brandtzæg og Øiestad «Se barnet innenfra»

(Sammen for kvalitet- Lek og læring: s.17)

Barna i Seljedalen barnehage møter omsorgsfulle voksne som arbeider etter Bergen kommune sine verdier "Se barnet, varme og inkluderende". Med profilen vår "Den viktige hverdagen" arbeider vi for at Seljedalen barnehage skal være en barnehage hvor det er godt å være. Alle skal bli sett, hørt, respektert og være en del av fellesskapet. Vi voksne skal være troverdige rollemodeller i vårt arbeid.

Det vi legger inn av omsorg, trøst, ømhet, glede og latter kommer ut igjen som psykisk helse og mestring hos barna.

(Brandtzæg, Torsteinsson og Øiestad)

Om høsten jobber vi mye med de nye gruppesammensetningene. Nye barn skal bli kjent med hverandre, de voksne, barnehagens rytme og rutiner. Nye roller oppstår, og barna må tilpasse seg hverandre. Målet er en best mulig oppstart med hovedfokus på omsorg og trygghet. Samarbeid med foreldre om barnets behov og foreldrenes ønsker er grunnleggende for at barnet skal få en god start i barnehagen. Vi vil ha en omsorgsfull barnehage, preget av humor og glede. Vi voksne arbeider kontinuerlig med en bevisstgjøring rundt egne holdninger og handlinger.

Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger.

(Rammeplanen 2017:19)

De yngste barnas behov for trygghet, omsorg og nærhet er stort og fundamentalt for deres videre utvikling, både i et psykologisk, utviklingsmessig og læringsrelatert perspektiv. Med voksne menes alle voksne, både foreldre og barnehageansatte.

En trygg tilknytning møter to ulike behov hos barnet. Det første er barnets avhengighet og behov for beskyttelse og omsorg. Det andre er barnets selvstendighet og behov for å undersøke og mestre verden. Det er denne opplevelsen av stadig vekslende dynamikk mellom selvstendighet og avhengighet som danner fundamentet for barnets selvstendighet og livsmestring.

2.2 Lek

Leken har egenverdi og er en arena for barns utvikling av vennskap, samhandling og fellesskap. Den er indre motivert, en drivkraft for utvikling av kompetanse og en forutsetning for lystbetont, livslang læring. I leken stimuleres barns kreativitet, fantasi, innlevelse og kommunikasjon, samt evnen til samarbeid og problemløsning. Leken er sentral for barns språkutvikling. Den gir barnet mulighet til å uttrykke og bearbeide opplevelser, følelser og erfaringer. Gjennom leken utforsker og utfordrer barnet sine evner og anlegg. De opplever mestring, både sammen med andre og alene. Leken er en viktig kilde til humor, glede og livsutfoldelse. Barns erfaringer og engasjement gir inspirasjon og barna skal være aktive i utformingen av lekens innhold og rammer.

Barn leker på ulike måter ut fra alder og utvikling. I de yngste barnas lek er bevegelse og sansing fremtredende elementer. Barns språklige og sosiale ferdigheter har betydning for lekens innhold. I barnehagen skal barn møte et lekemiljø som er tilpasset deres interesser, alder, forutsetninger og kulturelle bakgrunn.

Leken er barnets naturlige uttrykksform, og for barnet er leken et mål i seg selv. Barnet opplever ikke noen forskjell på lek og læring i sitt perspektiv. De lærer av alle sine erfaringer, og det er barnehagens oppgave å tilby et rikt og variert leke- og læringsmiljø som ivaretar rammeplanens mandat «Sammen for kvalitet – lek og læring» s.19

[Sammen for kvalitet – Lek og læring \(bergen.kommune.no\)](http://bergen.kommune.no)

Vi som arbeider i Seljedalen barnehage er derfor opptatt av å inspirere barna til å delta i ulike typer lek og vi skal fremme et godt lekemiljø. Vi ønsker videre å være deltakende i barnas lek og på den måten forstå hva barna uttrykker gjennom leken og støtte de som ikke helt har knekt lekekodene enda.

2.3 Læring

Barnehagen er en viktig læringsarena og vi skal legge til rette for et godt læringsmiljø. Vårt læringssyn er at både barn og voksne lærer i samhandling med andre. I alle relasjoner som oppstår gjennom lek og aktiviteter, foregår det læring. Rammeplanen beskriver barnehagens innhold og hva barna skal oppleve og få erfaring med gjennom de ulike fagområdene. Det er naturlig å arbeide tverrfaglig - det vil si at i aktiviteter og tema er vi innom flere fagområder samtidig. I løpet av barnehageåret har vi prosjekter med utvalgte tema som det arbeides med over lengre tid. Vi er opptatt av helhetlige læringsprosesser hvor barn gjennom egen erfaring lærer, blir motivert og mestrer.

Vi ønsker at barna skal kjenne seg så trygge at de ønsker å utfordre seg selv, forsøke noe de ikke kan og stadig ønske å lære seg noe de ikke allerede kan. Alle kan ikke alt, men hvis vi prøver, får vi det gjerne til etter hvert.

[Barnehagen skal fremme læring \(udir.no\)](http://udir.no)

2.4 Barns medvirkning

Barnas tanker og meninger skal få rom til å komme frem. Gjennom formelle og uformelle møtepunkt/samtaler kan barna ta opp spørsmål som er viktig for dem.

Barna får erfare at deres stemme blir tatt på alvor, har betydning og innflytelse for avgjørelser tatt for fellesskapet. Som voksne skal vi lytte til det barna har å si og følge opp det som blir avtalt.

Vi voksne skal gjennom veiledning og dialog hjelpe barna til å sette ord på det de mener er av betydning i sin hverdag. Hvert enkelt barn skal bli sett.

Ved at alle får medvirke, er dette med på å styrke selvbildet til det enkelte barn. I samspeillet mellom danning og deltagelse vil barna få erfaring med at det valget de tar vil få konsekvenser for andre, både barn og voksne. Personalet må kunne tolke barnas kroppsspråk, mimikk, og de må være lyttende. De voksne må være ansvarsfulle og ta hensyn til hele gruppen.

Medvirkning har verdi i seg selv. Det innebærer at alle barna får medvirke i små og store hendelser i hverdagen, f.eks. i lek, under måltid og påkledning. Barna skal få erfaring med at når de forteller noe som opptar dem, møter de lyttende og tilstedeværende voksne.

Barnet skal gjennom sine interesser og kunnskaper virke med og prege det pedagogiske arbeidet. På denne måten gis barnet en aktiv, medskapende rolle i sin egen læringsprosess. Barn har krav på å bli møtt med lydhørhet og respekt for sine intensjoner og perspektiver ut fra sin opplevelsesverden. Barn skal bli oppmuntret til å gi uttrykk for sine tanker, følelser og meninger, både non-verbalt og verbalt. Barn som blir møtt med anerkjennelse får en opplevelse av at deres bidrag er viktig, og at de har innflytelse på det som skjer i barnehagen.

«Sammen for kvalitet – lek og læring» s.18

[Sammen for kvalitet – Lek og læring \(bergen.kommune.no\)](http://bergen.kommune.no)

2.5 Vennskap og felleskap

Det er en styrke for barnas utvikling og psykiske helse at alle får oppleve vennskap i barnehagen. Det arbeides kontinuerlig med å skape gode relasjoner og et godt sosialt miljø. Alle skal få oppleve å være betydningsfulle i barnehagens fellesskap uansett funksjonsnivå, familiær og etnisk bakgrunn. De voksne skal være lyttende, støttende og gi trygghet, slik at det enkelte barn kan ta del i fellesskapet ut fra sitt utviklingsnivå. Vi ønsker å ta vare på det unike ved hvert barn, samtidig som vi skal legge til rette for aktiviteter og opplevelser i barnehagen som gir sterkt samhold og danner gode relasjoner. Vi har barn og foreldre med ulik tilknytting til forskjellige land. Dette gir oss en fin mulighet til å bli kjent med andre kulturer, språk og religioner. Vi gjentar dette i mangfold, neste kapittel

«Gjennom utvikling av vennskap og fellesskap skapes grunnlaget for demokratisk kompetanse, som handler om å se en sak fra flere synsvinkler og kunne reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger. Demokratisk kompetanse er en viktig forutsetning for en fremtidig og aktiv deltakelse i samfunns- og arbeidsliv.» Sammen for kvalitet – lek og læring s.18

[Sammen for kvalitet – Lek og læring \(bergen.kommune.no\)](http://bergen.kommune.no)

2.6 Mangfold

Vi ønsker å ta vare på det unike ved hvert barn, samtidig som vi skal legge til rette for aktiviteter og opplevelser i barnehagen som gir sterkt samhold og danner gode relasjoner. Som nevnt over har vi barn og foreldre som har ulik tilknytting til forskjellige land og ulike typer familier, noe som gir oss en fin mulighet til å bli kjent med andre kulturer, språk, religioner og ulike typer familier.

Mangfold handler blant annet om sosial status, kultur, religion og språk, kjønn og funksjonsnivå. Disse dimensjonene har en sammenheng og virker inn på hverandre. De er også sterkt relatert til verdier som likeverd og likestilling.

«Sammen for kvalitet – lek og læring» s.18

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

3.1.1 Fellestema

Fellestema for hele barnehagen, barnehageåret 2023-2024 er MAT OG SMAK. Dette temaet er blitt valgt ut med bakgrunn i tilbakemeldinger fra foreldre gjennom brukerundersøkelsen 2022, helsedirektoratets anbefalinger og rammeplan for barnehagen. Vi opplever at barna finner det spennende, gøy og lærerikt å få være med å lage mat. Hva skjer når vi pisker kremfløte lenge? Hvordan smaker epleskiver som har tørket i ovnen? Kan vi lage vår egen softis? Undring, utforskning og matglede er derfor noe vi ønsker å arbeide mye mer med dette barnehageåret.

Temaet vil avsluttes med Seljedalen barnehages matfestival 2024. Her kan foreldre og søsken komme å smake på litt av det vi har laget gjennom året.

Foreldrestemmen:

Det er viktig for oss å få foreldrestemmen inn i barnehagen. Dette vil vi forsøke å få til gjennom FAU, skriv og informasjon til foreldre angående hva barnehagen trenger/ ønsker og hva foreldre ønsker å bidra med. Kanskje har vi foreldre som brenner for dette temaet og som ønsker å bidra på ulike måter.

[Anbefalinger for mat og måltider i barnehagen - Helsedirektoratet](#)

[Kropp, bevegelse, mat og helse \(udir.no\)](#)

3.2 Fagområder

1. Kommunikasjon, språk og tekst:

Mål barn 1 - 3 år: Barna skal erfare et rikt verbalt og ikke-verbalt språkmiljø.

Mål barn 3 - 6 år: Barna skal få erfaringer med å utvikle egen kommunikasjon til å uttrykke følelser, ønsker og til å skape positive relasjoner.

2. Kropp, bevegelse, mat og helse:

Mål barn 1- 3 år: Barna skal gjennom lek og moro få erfaringer med mestring og bevegelsesglede.

Mål barn 3 -6 år: Barna skal få erfaringer i et fysisk miljø som utfordrer og utvikler deres grov- og finmotorikk.

3. Kunst, kultur og kreativitet:

Mål barn 1 – 3 år: Barna skal få erfaringer med ulike materialer, eventyr og sanger.

Mål barn 3 -6 år: Barna skal få erfaringer med ulike typer rollelek, bøker og eventyr.

4. Natur, miljø og teknologi:

Mål barn 1 – 3 år: Barna skal få erfare glede og mestring ved å være i naturen og bli kjent med enkelte fugler, dyr, småkryp og blomster som vi finner i nærmiljøet.

Mål barn 3 - 6 år: Barna skal få leke, undre og utforske i naturen og få erfaringer med hva som skjer i naturen i de ulike årstidene. Barna skal få kjennskap til bærekraft, eksperimentering, naturfenomen og ulike arter vi finner i nærmiljøet rundt barnehagen.

5. Antall, rom og form:

Mål barn 1 – 3 år: Barna skal få erfaringer med matematikken som er rundt oss i hverdagen og få erfaringer med enkle matematiske begreper og tall.

Mål barn 3 – 6 år: Barna skal få utforske, eksperimentere og undre seg over matematikk som omgir oss i hverdagen.

6. Etikk, religion og filosofi:

Mål barn 1 - 3: Barna skal få erfaringer med toleranse og respekt for andre mennesker, dyr og jordkloden vår.

Mål barn 3 – 6 år: Barna skal få erfaring med ulike perspektiver av bærekraft og oppleve verdien av likskap og ulikheter i et fellesskap.

7. Nærmiljø og samfunn:

Mål barn 1 – 3 år: Barna skal få kjennskap til hva som finnes i nærmiljøet rundt barnehagen og de skal oppleve at de får medvirke i egen barnehagehverdag.

Mål barn 3 – 6 år: Barna skal gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer få kjennskap til nærmiljøet, lokale tradisjoner og oppleve tilhørighet til nærmiljøet. Barna skal få kjennskap til kulturelt og sosialt mangfold samt få en begynnende kjennskap til menneskerettighetene.

3.2.1 Språk som basiskompetanse

Mål: Barna skal få oppleve at både verbalt og nonverbalt språk kan brukes til å skape relasjoner, delta i lek og løse konflikter.

Bøker er en kilde til språkutvikling, kunnskap og glede. Vi ønsker at barna skal bli glade i bøker og få kompetanse gjennom et mangfold av kommunikasjonsformer som rim, regler, sanger og litteratur. Det beste med en bok er ikke de tankene den inneholder, men de tankene den skaper. Filosofering rundt moralske dilemmaer i bøkene støtter opp rundt arbeidet med sosial kompetanse. Vi er bevisste på hvilke tekster og bilder vi bruker i forhold til de ulike aldersgruppene og til begge kjønn.

3.2.2 Matematisk kompetanse

Mål: Barna skal bli støttet og stimulert i forhold til egne evner og utholdenhet i problemløsning.

Matematikk er et språk. Det er en måte å forklare virkeligheten på og en måte for barnet å få orden og struktur.

Vi tar utgangspunkt i **Alan Bishops (britisk matematikdidaktiker) seks ulike aktiviteter for å forklare hvordan matematikk er og kan være for barn.**

1. Forklaring og argumentasjon er en aktivitet som barna bruker til å resonnerer, begrunne, forklare og trekke logiske slutninger.
2. Lokalisering er en aktivitet som barna bruker til å finne frem, orientere seg, lokalisere og plassere.
3. Design er en aktivitet som barna bruker til å lage mønstre, figurer, symmetri og omforme noe til noe annet.
4. Telling er en aktivitet som barna bruker til telleramsen, telling og regning.
5. Måling er en aktivitet som barna bruker til å sammenligne, lære seg måleenheter, lengde, tid, vekt og penger.
6. Lek og spill er en aktivitet som barna bruker til rollelek, fantasilek, gjemsel, terningspill og puslespill.

Digitale verktøy

Det finnes mange digitale verktøy, og vi skal sammen med barna øke vår kompetanse på og om disse verktøyene.

Digitale verktøy er:

- PC - Mobiltelefon
- Dokumentkamera
- Digitale kamera
- Skriver og kopimaskin
- I-Pad/nettbrett
- Smart Board
- Høytalere til PC og mobil
- Lamineringsmaskin
- Projektor
- Digitalt stetoskop
- Bee-bot (programmering)

Disse verktøyene bruker vi i alle fagområdene.

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

4.1.1 ICDP

ICDP skal styrke vår kompetanse i arbeidet med å sikre et godt psykososialt miljø i barnehagen. ICDP går hånd i hånd med våre verdier og barnesyn.

Seljedalen barnehage vil sertifisere flere ICDP veiledere i året som kommer. Det vil videre gis opplæring til det øvrige personalet jevnlig året gjennom. Det vil bli utarbeidet en handlingsplan som sikrer implementering i personalgruppen.

4.1.2 Mat og helse

Barnehagens utviklingsarbeid barnehageåret 2023 - 2024 omhandler mat, smak og helse. Vi skal eksperimentere med råvarer, finne ut hvor ulike matvarer kommer fra, lage vår egen mat, smake, lukte, undre og danne fellesskap og glede rundt mat og måltid. Du kan lese mer om prosjektet på side 15, under overskriften «**fellestema**».

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

Dokumentasjon, vurdering og oppfølging er en avgjørende del av å drive et utviklingsarbeid fremover og en lærende organisasjon generelt. Det blir her listet opp stikkord som beskriver hvordan dette skal gjennomføres.

4.2.1 Dokumentasjon

Gjennom arbeidet med dokumentasjon synliggjør barnehagen at vi oppfyller kravene i barnehageloven og rammeplanen. Vurdering om barnegruppen og enkeltbarn skal jevnlig gjennomføres for å sikre barnehagens arbeid rundt barnas psykososiale barnehagemiljø.

- Praksisfortellinger
- Bilder
- Vurderinger
- Barnesamtaler

4.2.2 Vurdering

Personalet skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Dette betyr at det pedagogiske skal beskrives, analyseres og tolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Dette gjøres for å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

- Vurdering av prosjektarbeidet.
 - ➔ Hva fungerte bra/ ikke bra?
 - ➔ Hva er barna opptatt av her og nå?
 - ➔ Hvordan har foreldrene påvirket valg vi har tatt?
 - ➔ Hvilke endringer gjør vi herfra?
- I tillegg vil vurdering skje månedlig i barnehagen og hver avdeling vurderer satte mål, disse med bakgrunn i rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

4.2.3 Oppfølging

- Handlingsplanene vil bli fulgt opp av ansvarlige, de skal også etterspørre og følge opp arbeidet i henhold til handlingsplanen.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Vi er opptatt av å få foreldrenes stemme inn i Seljedalen barnehage. Samarbeid gjennom daglige møter, i tillegg er FAU og SU viktige arenaer. Vi ønsker å invitere foreldre inn og legge til rette for at den enkelte får mulighet til å påvirke, komme med konkrete ideer og tips, som igjen kan bidra til å påvirke barnas hverdag.

Barnestemmen skal høres i Seljedalen, både de verbale stemmene og de nonverbale. Vi skal ta barns inntrykk og uttrykk på alvor og legge til rette for et trygt, godt og læringsrikt lekemiljø. Vi bruker observasjon, barnesamtaler og praksisfortellinger i arbeidet med kompetanseheving og direkte mot innredning av det fysiske leke og læringsmiljøet. Barna deles i mindre grupper gjennom dagen, på den måten er det lettere for de voksne å se hvert enkelt barn og være sensitive til hva barna uttrykker og hvordan de har det i barnehagen. ICDP vil danne grunnlaget for hvordan voksenrollen utøves.

I. Barnesyn og læringsyn

Barnet ses som subjekt, som aktivt deltakende i egen utviklings- og læringsprosess. Barnet opplever og erfarer sin verden innenfra, gjennom sin kropp, sine følelser og sitt sinn. Barnets iboende nysgjerrighet er en drivkraft i søken etter ny kunnskap. Utviklingen av en god selvfølelse avhenger av at barnet møter tilstedeværende, støttende voksne som forstår barnets intensjon. De voksne i barnehagen skal møte barnet som individ, ha respekt for barnets opplevelsesverden, bidra til at barna i fellesskap med andre utvikler et positivt forhold til seg selv og tro på egne evner. Vi skal møte dem med empati, slik at de selv utvikler sine egne empatiske evner. Ifølge rammeplanen skal barnehagens innhold bygge på et helhetlig læringsyn, der omsorg, lek og læring ses i sammenheng, og læringsmiljøet skal tilpasses hvert enkelt barn uansett alder og forutsetninger. Gjennom tilrettelegging av leke- og læringsmiljøet og deltakelse i barns aktiviteter skal personalet sikre at rammeplanens målsettinger blir ivaretatt. Lærelyst og læringspotensial møtes, ivaretas og utfordres i et miljø preget av trygghet og inkludering. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna får bidra i egen og andres læring. Kontekst, samhandling og meningsskaping er derfor sentralt når det kommer til læring. Læring ses på som en sosial og aktiv prosess, og personalets evne til å møte barna der de er - har avgjørende betydning. De voksne skal være aktive bidragsytere barnets søken etter ny læring, skal ta del i barnets lek og være en trygg faktor i barnas evne til å skape gode relasjoner og vennskap.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

Pedagogisk relasjonskompetanse kan forstås som personalets evne til å se, forstå og justere seg til hvert enkelt barn, uten å gi opp sitt eget perspektiv, lederskap og integritet. Personalet skal møte barna med anerkjennelse, samt evne å se barnas fokus. Barnas opplevelser skal tilføres mening, og det skal settes positive og tydelige grenser når noe ikke er akseptabelt. Pedagogisk relasjonskompetanse handler også om at det er den voksne som alltid har ansvar for relasjonens kvalitet i samspill med barn. Ansattes møte med enkeltbarn

og barnegruppe er den viktigste byggesteinen i et bærekraftig godt psykososialt barnehagemiljø. Barn som blir tatt på alvor og blir lyttet til motiveres for læring og utvikler tillit til seg selv og andre. Personalets refleksjonsevne og fagpersonlige kompetanse er også en grunnleggende forutsetning for barns utvikling og læring. Det stilles krav til profesjonsbevissthet og profesjonsetikk. Personalet skal se barnet og møte det med en varm og inkluderende holdning som til enhver tid er til det beste for barnet og for barnegruppen. Gjennom arbeid med pedagogisk relasjonskompetanse skal barnehagen bidra til at barna:

- opplever tilknytning til stabile, tilstedeværende voksne
- opplever at de blir sett, hørt og tatt på alvor
- opplever at de er inkludert og en del av et godt psykososialt fellesskap
- får uttrykke seg og får innflytelse på alle sider ved sitt liv i barnehagen

For å arbeide mot disse målene må personalet:

- systematisk reflektere over hvordan barnehagens barnesyn og læringsyn kommer til uttrykk i møte med barn og foreldre
- samhandle med foreldre og legge til rette for involvering i å utvikle et godt psykososialt miljø.
- utvikle sin kompetanse i å møte kulturelt mangfold på en inkluderende måte
- videreutvikle sin relasjonskompetanse gjennom sensitiviseringsprogram som ICDP/Samspillmetoden Dialog
- bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling mellom kjønnene og aktivt arbeide for å rekruttere og beholde menn i barnehagen

Pedagogisk relasjonskompetanse er en forutsetning for å skape gode grunnlag for livslang læring i det 21. århundre, og barnehagen skal ha høy kvalitet på arbeidet med dette området.

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Begrepet danning omfatter alle møter, opplevelser og erfaringer vi gjør gjennom hele livet som påvirker og danner oss som mennesker. Barna skal være aktive aktører i egne dannelsesprosesser. Gjennom dette dannelsesperspektivet vil vi beskrive hvordan barnehagen ser på omsorg, lek og læring for livsmestring i det 21. århundre. Rammeplanen sier; «Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men

som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger». Med dette forstår vi vårt ansvar som rollemodeller i barnehagen. Omsorg er å ville hverandre vel, omsorg kan være blikkontakt, nærhet, tilknytning, men også at vi voksne er lydhøre for barnas uttrykk og imøtekommer dem med sensitivitet. Omsorg kan være nødvendig grensesetting og veiledning der vi voksne erkjenner vårt ansvar med å være større, sterkere, klokere og god for at barna får utvikle tillit til seg selv og andre. «Leken er barnets naturlige uttrykksform og for barnet er leken et mål i seg selv. Barnet opplever ikke noen forskjell på lek og læring i sitt perspektiv. De lærer av alle sine erfaringer, og det er barnehagens oppgave å tilby et rikt og variert leke- og læringsmiljø som ivaretar rammeplanens mandat.» (SFK-LOL 2018-2021). Med dette forstår vi vårt ansvar som bevisste voksne. Vi skal både tilrettelegge og gripe situasjoner der barna kan utfordres for å tillære seg holdninger, ferdigheter og kunnskap som styrker deres danning og utvikling. «Læringskurven er brattest i barnets første leveår. Barnet lærer seg språk, de møter ulike mennesker, kulturer, normer, omgivelser og utfordringer. Alt barnet opplever bidrar til barnets dannelsesprosesser og utvikling av grunnleggende kompetanse på ulike områder» (SFK-LOL 2018-2021). Med dette forstår vi at våre egne holdninger, ferdigheter og kunnskap er avgjørende for barnas utbytte av leke -og lærings situasjoner hos oss. Kvaliteten på vår tilnærming til barna påvirker både danning, omsorg, lek og læring. Vi må være i utvikling for å møte barna der de er individuelt, sosialt og i et samfunnsmessig perspektiv.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barn skal utvikle seg, lære nye ting og oppleve fremgang gjennom stadig nye opplevelser og erfaringer.

Progresjon i barnehagens innhold må ses i sammenheng med både barnas og barnegruppens progresjon. Dette er en kompleks prosess som handler om barns utvikling generelt og om barns utvikling i lek og i læringsprosesser.

For å få til dette skal personalet legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker og materiell og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter, samtidig som det skal tas hensyn til at hvert barn er unikt og utvikler seg ulikt og i forskjellig tempo.

Barna lærer best når det er balanse mellom de ferdigheter de innehar og de utfordringer de blir stilt overfor. Vi kan dele dette opp i to måter å se progresjon på i barnehagen:

- Planer for hele barnegruppen

- Barnehagens innhold (tema, alder og aktiviteter)
- Organisering av materiale og utstyr i barnehagen må tilrettelegges slik at barna har muligheten til utvidelse av sine aktiviteter.
- Progresjon i det pedagogiske arbeidet for barnegruppen må fremkomme i planer.

- Tilrettelegge progresjon for det enkelte barn

- Styrker som barnet kan bygge på og områder barnet trenger støtte på
- Oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av
- Tilpasset det enkelte barn - bidra til at barna får mestringsopplevelser og samtidig har noe å strekke seg etter

For å tilrettelegge for progresjon i barnehagens innhold må personalet både ha kunnskap innen de ulike tema og fagområdene i rammeplanen, og de må ha kompetanse om barns lærings- og utviklingsprosesser.

I arbeidet med fagområdene skal personalet oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av. De skal planlegge og tilrettelegge for alle barn og bidra til at barna får mestringsopplevelser, samtidig som de har noe å strekke seg etter.

Videre skal de legge til rette for fordypning, gjenkjennelse og gjentakelse. De skal introdusere nye perspektiver og tilrettelegge for nye opplevelser og erfaringer, og sørge for progresjon gjennom bevisst bruk av materiell, bøker, leker, verktøy og utstyr, og gjøre disse tilgjengelig for barna.

Det å kunne stille nye og relevante spørsmål og kunne reflektere over disse en avgjørende forutsetning for livslang læring i det 21. århundre.

V. Overganger

De ansatte i Seljedalen skal i samarbeid med foreldre legge til rette for at alle barn får en trygg og god start i barnehagen. Overgangen fra å være hjemme hos sine foreldre til å starte i barnehagen skal tilrettelegges, dette være seg rutiner, hvordan vi organiserer tiden og rommene. Fokuset er å etablere gode, trygge relasjoner med andre barn og de voksne. Vi skal legge til rette slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.

a. Tilvenning i barnehagen

Tilvenning i Seljedalen skal handle om hvert enkelt barn og barnas foreldre. Det er foreldrene som kjenner barnet best og det er barna som finner sin voksen på avdelingen. Vi skal lytte til barnets stemme og ønsker for at tilknytning skal skje så raskt, og på en så god og trygg måte som mulig. Foreldre er velkommen inn i barnehagen og ta del i tilvenningen så lenge de mener det er hensiktsmessig for barnet. Foreldre og personalet har tett dialog for å sikre hvert enkelt barn en så god og trygg tilknytning som mulig.

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

Personalet i Seljedalen barnehage skal legge til rette for at barn og foreldre opplever overganger innad i barnehagen som trygge og gode. Vi går på besøk til avdelingen barnet skal starte på og bruker tid på å bli godt kjent med de voksne som arbeider på avdelingen.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Seljedalen skal legge til rette for et godt samarbeid med skolen og barnas overgang dit. I forkant av skolestart kan det være hensiktsmessig for barnet at skolen får informasjon fra barnehagen. Dette blir eventuelt gjort i samråd med foresatte som også må samtykke før informasjon blir gitt videre. Vi har førskoleklubb og målet er at barna skal glede seg, at vi sammen skaper forventninger og nysgjerrighet mot skolen og det nye som venter barnet. Det er avgjørende at barnehagetiden har lagt et grunnlag i forhold til kunnskaper og ferdigheter som gir barnet et godt utgangspunkt for og motivasjon til å begynne på skolen.

VI. Foreldremedvirkning

Den viktigste foreldremedvirkningen er de daglige møtene i hente- og bringesituasjoner. Her får foreldrene informasjon om hvordan dagen har forløpt, tillit og god relasjon mellom foreldre og personalet bygges. Det er barnehagen sitt ansvar å legge til rette for at det blir en god dialog. Vi skal bygge tillit med foreldrene på alle nivå og sikre at foreldre får medvirke i utviklingen.

Foreldre kan medvirke gjennom barnehagens foreldreråd som består av alle foreldrene.

Dette danner igjen foreldreutvalget, FAU, som igjen velger sine representanter til samarbeidsutvalget (SU).

FORELDRERÅDET

FAU

SU

Foreldremedvirkning innebærer at foreldre tar del i barnehagens virksomhet, uttrykker egne tanker og meninger og er med på å utforme tilbudet som barnet gis i barnehagen. Hvor aktiv deltakelsen blir, er naturlig nok avhengig av den enkeltes kapasitet og mulighet.

VII. Bærekraftig utvikling

Bærekraft betyr i praksis at vi skal levere langsiktig verdiskapning til fremtiden, og få dekket våre grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. For å få dette til må vi legge til rette for at barna klarer å ta vare på naturen, hverandre og ikke minst seg selv.

Vi ønsker å være åpen om hvordan vi påvirker verden rundt oss, og arbeider for å legge til rette for å inkludere barna i dette slik at vi sammen kan nå målene vi setter oss.

Barnehagen skal arbeide for å fremme en praksis hvor holdninger og verdier for et mer bærekraftig samfunn står sentralt i vårt arbeid.

Rammeplanen sier at gjennom arbeid med kropp, bevegelse, mat og helse skal barnehagen bidra til at barna får innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid. Den sier også at det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.

Barnehagen skal legge grunnlag for barnas evne til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet. Barna skal gjøre erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen. For samiske barn betyr dette å leve i samklang med, nyttiggjøre seg av og høste av naturen.

Barnehagen skal legge til rette for at barna blir kjent med naturens mangfold og få oppleve tilhørighet til naturen. Barna skal gjøre seg erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen. Når barna får gode naturopplevelser og blir kjent med naturens mangfold starter dannelsen av et miljøbevisst menneske. Videre ønsker vi å formidle bærekraftige verdier, og ha fokus på gjenbruk.

Ved å tenke «Kan det brukes en gang til?» ønsker vi å gi barna holdninger som motvirker «bruk og kast samfunnet».

Vi ønsker å legge til rette for at barna forstår nytten av å rydde etter seg på tur, ved å la barna lære at det vi tar med oss på tur, tar vi også med oss hjem igjen.

VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen

styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Seljedalen barnehage

Seljesvingen 33

5145 Fyllingsdalen

E-post: seljedalen.barnehage@bergen.kommune.no

[Bergen kommune - Seljedalen barnehage](#)

**BERGEN
KOMMUNE**